Työehdot-osasto/Haring

8.1.2019

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta
TuV@eduskunta.fi

Kuulemistilaisuutenne 11.1.2019

VNS 6/2018 vp Valtioneuvoston selonteko liikuntapolitiikasta

Pyydettynä lausuntonaan Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry esittää kunnioittaen seuraavaa:

Selonteossa on käsitelty valtion liikuntapolitiikan eri toimintalohkoja ja johdannon mukaan selonteon tavoitteena on olla strateginen ja yhteiskuntapoliittinen asiakirja. Selonteko antaa yleiskuvan valtion roolista liikuntapolitiikan yleisessä johdossa, yhteensovittamisessa ja kehittämisessä sekä liikunnan yleisten edellytysten luomisessa valtionhallinnossa. Selonteossa korostetaan yhteistyön tekemisen tärkeyttä valtionhallinnon sisällä sekä myös valtion, maakuntien että kuntien kesken. Yhteistyö ulottuu myös liikuntajärjestöihin. Nykytilan kuvauksessa kerrotaan liikunnan lisäämiseksi tehdyistä hankkeista ja selväksi käy myös tämän hetken tilanne kustannusten jakautumisessa valtion, kuntien ja kotitalouksien kesken.

Selonteossa todetaan lähestymistapana olevan liikunta itseisarvona, mutta selonteossa kuitenkin useassa kohdassa ymmärrettävästi nousee liikunta välinearvona esille. Joiltakin osin tulevaisuuteen suuntautuvat toimenpide-ehdotukset ovat yleisellä tasolla, osin mennään myös varsin konkreettisiin ehdotuksiin. Selonteossa on nähtävissä realismia, mutta myös liiallista toiveikkuutta ja naiivia uskoa tulevaisuuteen.

Yhdenvertaisuuden edistäminen on kuitattu selonteossa lähes yksinomaan esteettömyyden ja saavutettavuuden lisäämisellä. Tältä osin olisi toivonut jotain konkreettisempaa. Monilta osin selonteko keskittyy ohjattuun liikuntaan, mutta tässä yhteydessä on syytä painottaa omatoimisen liikunnan ja arkiliikunnan merkitystä. Tässä keskeisessä asemassa on kansalaisten vapaasti käytettävissä olevat ulkoilureitit, hyvin hoidetut jalankulku- ja pyörätiet sekä jokamiehenoikeus liikkua luonnossa.

Nuorten osalta koululiikunnan lisääminen on hyödyllistä ja on tarvetta tutustuttaa lapsia ja nuoria eri liikuntamuotoihin, jotta entistä useampi löytäisi itseään kiinnostavaa liikkumista ja urheilua. Joukkuelajien lisäksi olisi tärkeää tutustuttaa heitä myös yksilölajeihin. Monen nuoren osalta joukkuelajien harrastamisen osalta ongelmaksi nousee, miten seuratasolla voi harrastaa mieluista lajia, jos ei halua osallistua kilpailutoimintaan ja säännöllisiin valmentajan vetämiin harjoituksiin. Lasten ja nuorten harjoitusvuorot ovat myös usein sellaisena vuorokauden aikana, että ne sopivat huonosti heidän vuorokausirytmiin. Vapaita aikoja

vapaamuotoiseen ja kiireettömään pelailuun kentällä ei juurikaan ole tarjolla urheiluseuroihin kuulumattomille aloittelijoille tai satunnaisesti joukkuelajeja harrastaville.

Selonteossa ehdotetaan liikuntaneuvontaa kiinteäksi osaksi työterveyshuoltoa. Tälläkin hetkellä elintapaohjaus ja liikuntaneuvonta sen ohessa kuuluvat suurelta osin työterveyshuoltojen rutiineihin. Valitettavasti joidenkin selvitysten mukaan näyttää siltä, että jo nyt terveystarkastuksissa nämä elintapa-asiat korostuvat enemmän kuin varsinaiseen työhön liittyvät kysymykset tai ongelmat ja sairauksien työhön liittyvyyteen tai ammattitautien tunnistamiseen liittyvät asiat jäävät taka-alalle.

Ikäihmisten osalta ehdotetaan kokeilua, jossa liikuntaneuvoja kiertäisi kotipalvelun piirissä olevien luona pitämässä liikuntatuokioita. Vaikka ajatus on hyvä, todennäköisesti enemmän olisi hyötyä, jos fysioterapeutti kiertäisi kotipalveluasiakkaiden luona, sillä samalla tulisi arvioitua huomattavasti kattavammin terveydentilan asettamat rajoitteet liikunnalle sekä mahdollisten apuvälineiden ja kuntoutuksen tarve.

Monien liikuntalajien osalta ollaan siinä tilanteessa, että lajin harrastamisesta aiheutuvat kustannukset ovat sellaiset, että köyhillä perheillä ei ole mahdollisuuksia lajia harrastaa. Lisäksi yksityiset liikuntapalvelut jäävät heidän taloudellisten mahdollisuuksien ulkopuolelle. Tämän vuoksi tarvitaan konkreettisia toimia, joilla mahdollistetaan urheilu- ja liikuntaharrastusmahdollisuus vähävaraisille perheille.

Selonteossa nostetaan esille ehdotettujen toimenpiteiden rahoitustarve kuten esimerkiksi liikuntapaikkojen korjausvelka, joka olisi saatava kurottua kiinni 2020-luvun alkupuolella. Myös liikunnan budjettirahoitusta esitetään lisättäväksi asteittain 2020-luvulla. SAK pitää tärkeänä, että valtiolta tuleva rahoitus tarpeellisten ja järkevien toimenpiteiden toteuttamiseen turvataan.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Lisätiedot asiantuntijalääkäri Kari Haring
kari.haring@sak.fi
puh. 040 718 2624